OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

KONU MİLLİ MÜCADELE'YE HAZIRLIK

MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN SAMSUN'A ÇIKIŞI

Mustafa Kemal Paşa, kurmay heyetiyle birlikte 16 Mayıs 1919'da İstanbul'dan Bandırma Vapuru ile hareket ederek 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı. Bu tarih Millî Mücadele'nin fiilen başladığı tarihtir.

Resmi Görev Tanımı: Dokuzuncu Ordu Müfettişliği

Beklenen Faaliyetler: Bölgede iç güvenliği sağlamak, Bölgedeki silah ve cephaneyi toplamak ve kontrol altına almak, Silah, asker vs. toplayan bağımsız komiteleri etkisiz hale getirmek

Samsun Raporu (22 Mayıs 1919)

● Samsun bölgesi Rumları siyasi emellerinden vazgeçerse asayiş kendiliğinden düzelir.

● Türklüğün yabancı mandasına ve kontrolüne tahammülü yoktur.

● Yunanların İzmir'de hakları yoktur. İşgal geçicidir.

● Millet, millî hâkimiyet esasını ve Türk milliyetçiliğini kabul etmiştir. Bunu gerçekleştirmeye çalışacaktır.

Havza Genelgesi (28 Mayıs 1919)

● İşgallere karşı aralıksız protesto ve mitingler düzenlenmesini,

● İşgallere karşı koyabilmek için Kuvay-ı Millîye birliklerinin kurulmasını,

● Protestolar sırasında azınlıklara yönelik saldırı yapılmamasını istiyordu.

Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)

Genelge Rauf Orbay, Ali Fuat, Refet, Kazım, Cafer Tayyar ve Mersinli Cemal paşaların da imzasıyla yayımlanmıştır.

● Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.

● İstanbul Hükûmeti, üzerine aldığı sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.

● Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

● Milletin durumunu saptamak ve sesini dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak millî bir kurulun varlığı gereklidir.

● Anadolu'nun en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongrenin acele olarak toplanması kararlaştırılmıştır.

● Doğu illeri adına 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.

● Askerî ve millî örgütler hiçbir şekilde lağvedilmeyecektir.

Amasya Genelgesi'nin Önemi

Genelgede Millî Mücadele'nin amacı, gerekçesi ve yöntemi açıklanmış ve millet mücadeleye çağrılmıştır. Millî egemenliğe dayalı yeni Türk devletinin kurulması yolunda atılan ilk adımdır. Bu yönüyle Amasya Genelgesi bir ihtilal beyannamesi özelliği gösterir.

Erzurum Kongresi ve Kararları (23 Temmuz - 7 Ağustos 1919)

Doğudaki Ermeni ve Rum faaliyetlerini önlemek amacıyla toplanmıştır.

● Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür bölünemez.

● Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı, millet birlik olarak kendisini müdafaa ve mukavemet edecektir.

● Vatanın ve istiklalin muhafaza ve teminine İstanbul Hükûmeti muktedir olmadığı takdirde, gayeyi temin için Anadolu'da geçici bir hükûmet kurulacaktır.

● Kuvayımilliye'yi etkili milli iradeyi hakim kılmak esastır.

● Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

● Manda ve himaye kabul olunamaz. Ancak hükümranlık haklarımızı zedelemeyen dış yardımlar kabul edilebilir.

● Millî Meclisin derhâl toplanmasını ve hükûmet işlerinin Meclis denetiminde yürütülmesini sağlamak için çalışılacaktır.

Erzurum Kongresi'nin Önemi

Mustafa Kemal Kongrede hem kongre başkanı hem de dokuz kişiden oluşan Temsil Heyeti'ne başkan seçildi.

Kongrede ilk kez millî sınırlar ve yeni bir hükûmet kurmaktan söz edilmiştir. Manda konusu ilk kez reddedilmiştir.

Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

Bütün yurttaki işgallere ve azınlıkların zararlı faaliyetlerine karşı önlem almak için Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları tarafından tüm yurttan gelen temsilciler ile gerçekleştirilmiştir.

Sivas Kongresi Kararları ve Sonuçları

Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar genişletilerek ve bölgesel ifadeler değiştirilerek bütün memleketi kapsayacak hâle getirildi. Ülkedeki bütün millî cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.

Batı Anadolu Kuvayı Millîye Birlikleri komutanlığına Ali Fuat Paşa atandı.Böylece Temsil Heyeti hükümet gibi hareket etmiştir. Ulusal direnişin sesini duyuracak olan İrade-i Millîye adında bir gazete çıkarılmasına karar verildi. Manda ve himaye kesin olarak reddedildi.

Ali Galip Olayı: Damat Ferit Paşa, Elazığ Valisi Ali Galip Bey aracılığıyla Sivas Kongresi'ni dağıtma girişimidir ancak sonuçsuz kaldı.

Damat Ferit Paşa Hükûmeti görevden çekilene kadar, İstanbul ile her türlü haberleşmenin kesilmesine karar verildi. Sivil ve askerî bütün yazışmaların Sivas'taki Temsil Heyeti ile yapılması istendi.

Damat Ferit Paşa istifa etmek zorunda kaldı (30 Eylül 1919).

Bu durum Temsil Heyeti'nin İstanbul karşısında elde ettiği ilk siyasi başarıdır.

SORULAR

1- Aşağıdaki maddelerden hangisi Amasya Genelgesi'nde yer almaz?

A) Vatanın bağımsızlığı, milletin bütünlüğü tehlikededir.
B) Manda ve himaye kabul olunamaz.
C) İstanbul Hükûmeti, üzerine aldığı sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir.
D) Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
E) Sivas'ta millî bir kongrenin toplanması kararlaştırılmıştır.

Cevap: B

2- Aşağıda verilen Millî Mücadele Dönemi'ne ait bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Erzurum Kongresi'nde ilk kez Temsil Heyeti oluşturulmuştur.
B) Amasya Genelgesi'nde Millî Mücadele'nin gerekçesi, amacı ve yöntemi belirtilmiştir.
C) Amasya Genelgesi ile İstanbul Hükümeti ilk kez Temsil Heyetinin hukuksal varlığını tanımıştır.
D) Sivas Kongresi'nde manda ve himaye kesin olarak reddedilmiştir.
E) Havza Genelgesi ile İşgallere karşı protesto ve mitingler düzenlenmesi istenmiştir.

Cevap: C

3- I. Amasya Genelgesi – Doğu illeri adına Erzurum'da bir kongre toplanmasına karar verilmesi
II. Sivas Kongresi – Temsil Heyetinin yürütme gücünü kullanması
III. Havza Genelgesi – Mustafa Kemal'in askerlik mesleğinden ayrılması
IV. Erzurum Kongresi – Manda ve himaye konusunun ilk defa reddedilmesi

Millî Mücadele Dönemi'nde yaşanan gelişmelerle ilgili verilen eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) I,II ve IV
E) II, IV

Cevap: E